

Izvorna jezična inačica ove stranice [en](#) nedavno je izmijenjena. Naši prevoditelji trenutno pripremaju jezičnu inačicu koju vidite.
Swipe to change

engleski

Nacionalno zakonodavstvo

Škotska

Službeni prijevod nije dostupan u jezičnoj verziji koju tražite.

Ovdje možete pristupiti strojnom prijevodu ovog sadržaja. Imajte na umu da je svrha tog prijevoda samo pružiti kontekst. Vlasnik ove stranice ne prihvaća nikakvu odgovornost ni obvezu u pogledu kvalitete strojno prevedenog teksta.

-----hrvatski-----bugarskišpanjolskičeškiidanskiinjemačkiestonskigrčkifrancuskitalijanskilatvijskilitavskimađarskimalteškini
nizozemskipoljskiportugalskirumunjskislovačkislovenskifinskišvedski

Izvori prava

Glavni izvori prava u škotskom dijelu sudske nadležnosti u Ujedinjenoj Kraljevini su:

primarno zakonodavstvo u obliku **zakona parlamenta Ujedinjene Kraljevine** i **zakona škotskog parlamenta**

zakonodavstvo Europske unije

sekundarno zakonodavstvo (podzakonski akti) u obliku **zakonskih instrumenata** i **škotskih zakonskih instrumenata**; druge vrste podzakonskih akata mogu se donijeti u obliku **upravnih propisa**

običajno pravo kako se razvilo na temelju sudskih odluka.

Vrste pravnih instrumenata – opis

Primarno zakonodavstvo ili **zakone parlamenta** donosi parlament Ujedinjene Kraljevine u Londonu i mogu se primjenjivati u cijeloj Ujedinjenoj Kraljevini ili u njezinim dijelovima. Parlament Ujedinjene Kraljevine odobrio je **prijenos zakonodavnih ovlasti** na decentralizirane parlamente i skupštine, prema kojima oni mogu izglasati primarno zakonodavstvo koje obuhvaća ograničeni raspon područja i koje će se primjenjivati unutar njihove nadležnosti. Na temelju svojih ovlasti monarh može donositi ostalo primarno zakonodavstvo u različitim oblicima poput propisa u Vijeću (*Orders in Council*), proglašenja (*Proclamations*), kraljevskih naloga (*Royal Warrants*), kraljevskih direktiva (*Royal Instructions*), uredbi (*Regulations*) i patentnih pisama (*Letters Patent*).

Sekundarno zakonodavstvo donosi se na temelju ovlasti koje je dodijelio Njezino veličanstvo u Vijeću (*Her Majesty in Council*), ministara, ministarstva, škotskih ministara ili nekog drugog tijela ili osobe. To se naziva i **delegiranim ili sekundarnim zakonodavstvom**, a akt kojim se dodjeljuju ovlasti naziva se ovlašćujućim, delegirajućim ili „osnovnim” zakonom. Sekundarno zakonodavstvo može imati razne nazive (kao što su propisi u Vijeću (*Orders in Council*), uredbi ili pravila), a sve zajedno može ih se zvati „zakonskim instrumentima” ili „škotskim zakonskim instrumentima”.

Zakonom o Škotskoj 1998. stvorene su i prenesene zakonodavne ovlasti škotskom parlamentu u Edinburghu. Time je Škotskoj (nakon referendumu) vraćen zasebni parlament koji nije imala od trenutka kad se priključila Engleskoj i Walesu 1707. godine. Međutim, budući da je Škotska i dalje dio Ujedinjene Kraljevine, parlament Ujedinjene Kraljevine još uvijek može donositi zakone na određenim područjima. Primarno zakonodavstvo može donositi škotski parlament na područjima za koja su mu prenesene zakonodavne ovlasti Zakonom o Škotskoj 1998. (i Zakonom o Škotskoj 2012.). U njih pripadaju:

zdravstvo, obrazovanje, lokalna samouprava, socijalni rad, stanovanje, planiranje, turizam i gospodarski razvoj, neki aspekti prometa, pravosuđe, sloboda i sigurnost, uključujući većinu aspekata privatnog i kaznenog prava, policija i vatrogasna služba, mnogi aspekti zaštite okoliša, poljoprivreda i ribarstvo, sport i umjetnost te provedba međunarodnih obveza na područjima za koja su prenesene zakonodavne ovlasti. Zakon o Škotskoj iz 2012. proširio je te prenesene ovlasti na područja kao što su određeni aspekti oporezivanja. Škotske zakonske instrumente (*Scottish Statutory Instruments*, SSIs) također mogu donositi škotski ministri na temelju ovlasti koje su im delegirane zakonima parlamenta Ujedinjene Kraljevine ili zakonima škotskog parlamenta.

Ovlast za sklapanje **međunarodnih ugovora** u ime UK-a pripada Kruni, odnosno, monarhu na temelju kraljevske ovlasti koji djeluje slijedeći savjete vlade Ujedinjene Kraljevine. Parlament UK-a trenutno nema službenu ulogu u sklapanju ugovora, no ako se ugovorom traži izmjena u zakonodavstvu UK-a ili dodjela javnih sredstava, parlament glasa o tome na uobičajen način. Za provedbu svih ugovora EU-a potrebno je donošenje zakona u UK-u te su oni stoga podložni parlamentarnom nadzoru. Otkada je na snagu stupio Zakon o ustavnoj reformi i upravljanju 2010., ugovor se ne može ratificirati ako nisu ispunjeni sljedeći uvjeti: (a) krunski ministar dostavio je parlamentu kopiju ugovora (b) ugovor je objavljen i (c) isteklo je razdoblje zasjedanja od 21 dana, a ni jedan od domova parlamenta nije donio odluku o neratificiranju ugovora.

Hijerarhija normi

Kada postoje sukobi među različitim izvorima prava, glavno mjesto za njihovo rješavanje su sudovi. Sudovi mogu rješavati i sporove o tumačenju zakonodavstva. Međutim, s obzirom na to da u UK-u ne postoji „pisani ustav”, nije moguće osporiti zakon parlamenta na sudu tvrdnjom da je „neustavan”. Prema **ustavnoj doktrini „parlamentarnog suvereniteta”** parlament Ujedinjene Kraljevine najviše je zakonodavno tijelo, u smislu da može donositi i stavljati izvan snage sve zakone te da niti jedno drugo tijelo ne može stavljati izvan snage ili osporavati valjanost zakona parlamenta.

Međutim, doktrina parlamentarnog suvereniteta određena je članstvom UK-a u Europskoj uniji. Na temelju Zakona o Europskim zajednicama iz 1972. **pravo Europske unije** dio je prava Engleske i Walesa (i Škotske i Sjeverne Irske). Nacionalno zakonodavstvo mora se tumačiti u skladu s pravom Unije kad god je to moguće.

Zakonom o ljudskim pravima iz 1998. kojim je Europska konvencija o ljudskim pravima uključena u zakonodavstvo UK-a sudovima je dodijeljena dodatna ovlast osporavanja zakona parlamenta. Nacionalno zakonodavstvo mora se tumačiti u skladu s Konvencijom koliko god je to moguće.

Odluke sudova, posebno žalbenih sudova, imaju značajnu ulogu u razvoju prava. Osim što se na temelju njih mjerodavno tumači zakonodavstvo, one predstavljaju i temelj običajnog prava koje proizlazi iz sudskih odluka u prethodnim predmetima (ili sudske prakse). Kod pitanja koje su sudske odluke obvezujuće za druge sudove, prema općem načelu sud obvezuju prethodne odluke koje je donio viši sud. U pitanjima iz zakonodavstva Europske unije Europski sud najviše je tijelo. **High Court of Judiciary** najviši je kazneni sud u Škotskoj, dok su **pravni lordovi (Law Lords)** u Gornjem domu (*House of Lords*) djelovali su kao najviši građanski sud za Škotsku. Međutim, zamijenio ih je Vrhovni sud uspostavljen 1. listopada 2009. Pravni lordovi postali su prvim sucima Vrhovnog suda, a viši pravni lord postao je predsjednikom.

Institucionalni okvir

Institucije odgovorne za donošenje zakonskih propisa i postupak donošenja odluka

Primarno zakonodavstvo donosi parlament Ujedinjene Kraljevine u Londonu. Prije nego što **prijedlog zakona** (naziva se i *Bill*, nacrt zakona) može postati **zakonom parlamenta**, moraju ga odobriti oba doma parlamenta: Gornji i Donji dom. Sljedeće faze odvijaju se u oba doma:

prvo čitanje (formalni uvod u nacrt zakona bez rasprave)

drugo čitanje (opća rasprava)

faza odbora (detaljno razmatranje, rasprava i izmjene; u Donjem domu ova faza odvija se uglavnom u Javnom odboru za nacrt zakona)

faza izvještavanja (mogućnost daljnjih izmjena)

treće čitanje (zadnja prilika za raspravu; izmjene su moguće u Gornjem domu)

Nakon što nacrt zakona prođe kroz oba doma, vraća se u Gornji dom (gdje je započeo) kako bi se razmotrile izmjene koje predlaže Donji dom.

Oba doma moraju se suglasiti oko završnog teksta. Dva doma mogu više puta razmjenjivati primjedbe na zakon dok se ne postigne sporazum oko svake riječi nacrta zakona. Nakon što je sporazum postignut, nacrt zakona dostavlja se monarhu na potvrdu.

U škotskom parlamentu odvija se sličan postupak koji uključuje predstavljanje nacrta zakona, razmatranje, raspravu i glasanje, iako postoji samo **jedan dom** unutar decentraliziranog parlamenta. Tri su faze:

1. faza: Odgovarajući parlamentarni odbor (ili odbori) prima nacrt zakona na znanje i izrađuje izvješće o općim načelima nacrta zakona. Na sastanku parlamenta zatim se razmatra izvješće i raspravlja o tome treba li se složiti s općim načelima nacrta zakona. Ako se parlament složi, nacrt zakona ide u 2. fazu.

2. faza: Nacrt zakona detaljno razmatra neki od odbora ili povremeno odbor čitavog parlamenta. Promjene, poznate kao izmjene nacrta zakona, moguće su u toj fazi.

3. faza: Parlament na sastanku ponovno razmatra nacrt zakona. Moguće su daljnje izmjene, a parlament zatim raspravlja i odlučuje hoće li izglasati nacrt zakona u njegovu konačnom obliku.

Nakon što nacrt zakona prođe sve faze u parlamentu Ujedinjene Kraljevine i škotskom parlamentu, šalje se monarhu na **kraljevsku potvrdu** i potom postaje **zakon**. U Škotskoj ga u razdoblju od četiri tjedna mogu osporiti Pravni savjetnici Krune (*Law Officers*), ako smatraju da je izvan zakonodavnih ovlasti škotskog parlamenta.

Primarno zakonodavstvo obično se može **izmijeniti ili staviti izvan snage** samo novim primarnim zakonodavstvom. Postoje, međutim, izuzeci na temelju kojih se određene izmjene i ukidanja mogu provesti zakonskim instrumentom – kada uključuju provedbu obveza EU-a ili dijelova zakonodavne reforme kojima se smanjuju ili uklanjaju regulatorna opterećenja. Međutim, da bi takva rješenja bila donesena, oba Doma moraju ih odobriti potvrdnom parlamentarnom odlukom.

Primarno zakonodavstvo stupa na snagu u skladu s **odredbama o stupanju na snagu**, uključenima u zakon. Zakonom se može utvrditi određeni datum stupanja na snagu. To može biti odmah nakon kraljevske potvrde, na određeni datum (uglavnom najmanje dva mjeseca nakon kraljevske potvrde) ili na datum koji odredi ministar ili ministarstvo u uredbi o stupanju na snagu (zakonski instrument). Mogu se odrediti različiti datumi za različite odredbe u okviru dotičnog zakona.

Datum stupanja na snagu za bilo koji dio sekundarnog zakonodavstva u pravilu će biti određen i u samom instrumentu. U iznimnim slučajevima, datum stupanja na snagu može se donijeti objavom priopćenja u službenim listovima (*London Gazette* ili *Edinburgh Gazette*).

Pravne baze podataka

Dostupne su brojne pravne baze podataka.

Na *web*-mjestu **Ureda za informacije javnog sektora** (*Office of Public Sector Information, OPSI*) dostupan je cjelovit tekst **čitavog primarnog zakonodavstva** koje je donio parlament Ujedinjene Kraljevine, škotski parlament, skupština Sjeverne Irske i narodna skupština Walesa, zajedno sa **cjelovitim sekundarnim zakonodavstvom** koje se primjenjuje u čitavoj Ujedinjenoj Kraljevini ili njezinim dijelovima. Pristup informacijama je besplatan.

Revidirano primarno zakonodavstvo koje obuhvaća sve dijelove Ujedinjene Kraljevine od 1235. do današnjeg dana može se pronaći u **bazi podataka kodificiranog prava Ujedinjene Kraljevine**. Pristup bazi podataka je besplatan.

Iako su **svi škotski zakoni** dostupni na *web*-mjestu Ureda za informacije javnog sektora, škotsko primarno i sekundarno zakonodavstvo doneseno od prijenosa parlamentarnih ovlasti 1999. također je dostupno na *web*-mjestu **Ureda kraljevske tiskare za Škotsku**. Pristup zakonodavstvu je besplatan.

Stranica **legislation.gov.uk**, koja uključuje *web*-mjesto Ureda za informacije javnog sektora i baze podataka kodificiranog prava te zamjenjuje zakonodavstvo objavljeno na *web*-mjestu Ureda kraljevske tiskare za Škotsku, službena je stranica za čitavo zakonodavstvo Ujedinjene Kraljevine.

Ostale poveznice

Ured za informacije javnog sektora, **Baza podataka kodificiranog zakonodavstva**, **legislation.gov.uk**, **Ured kraljevske tiskare za Škotsku**

Posljednji put ažurirano: 30/04/2019

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća država članica. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska komisija ne preuzima nikakvu odgovornost za informacije ili podatke sadržane ili navedene u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.